

Kouluterveyskysely 2023

Sivla 21.11.2024 § 119
541/12.01.05/2024

Valmistelija

sivistysjohtaja Manne Pärkö, puh. 050 5936249

Kouluterveyskysely toteutetaan parittomina vuosina koko maassa. Kyselyyn osallistuvat perusopetuksen 4. ja 5. sekä 8. ja 9. luokan oppilaat sekä lukioiden 1. ja 2. vuoden opiskelijat ja ammatillisten oppilaitosten 1. ja 2. vuoden opiskelijat.

Vuoden 2023 Kouluterveyskyselyyn vastasi lähes 103 000 perusopetuksen 4. ja 5. luokan oppilasta (83 %), noin 91 000 perusopetuksen 8. ja 9. luokan oppilasta (73 %), noin 45000 lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijaa (alustava arvio noin 70 %) sekä reilut 21 000 ammatillisen oppilaitoksen 1. ja 2. vuoden alle 21-vuotiasta opiskelijaa (alustava arvio noin 30 %).

Kouluterveyskysely tuottaa tietoa lasten ja nuorten hyvinvoinnista, terveydestä, koulunkäynnistä, opiskelusta, osallisuudesta sekä avunsaannista ja palveluista.

Kouluterveyskyselyn valtakunnallisten tulosten mukaan suuri osa lapsista ja nuorista voi hyvin, on tyytyväinen elämäänsä ja arkirytmii on kunnossa. Mutta osan hyvinvointia kuormittavat monet erilaiset tekijät, kuten sairastelu, ahdistuneisuus, kiusaaminen tai sosiaalisten tilanteiden pelko, joiden taustalla voi olla monia erilaisia tekijöitä. Tilanteen korjaaminen vaatii toimia sekä kouluyhteisöltä että opiskeluhuolto- ja palveluilta.

Koulussa jaksamista tukevat arkirutiinit, kuten liikunta, ravinto ja uni, sekä kokemus siitä, että koulussa ei kiusata ja on muutenkin turvallinen olo.

Kouluterveyskyselyn mukaan oman terveydentilansa keskinkertaiseksi tai huonoksi kokevien oppilaiden osuus on kasvanut Kouluterveyskyselyissä vuodesta 2015 alkaen, erityisesti tyttöillä. Vuonna 2023 perusopetuksen 8. ja 9. luokan oppilaista sekä lukion ja ammatillisen oppilaitoksen 1. ja 2. vuoden opiskelijoista noin joka neljäs (25–29 %) koki oman terveydentilansa keskinkertaiseksi tai huonoksi.

Edellisessä Kouluterveyskyselyssä 2021 havaittu ahdistuksen lisääntyminen 8. ja 9. luokkien oppilailla ja toisen asteen opiskelijoilla ei valitettavasti vähentynyt viime kevään kyselyssä. Vuonna 2023 noin kolmannes tytöistä perusopetuksen 8.- ja 9. luokalla, lukiossa ja ammatillisessa oppilaitoksessa koki kohtalaista tai vaikeaa ahdistuneisuutta. Ahdistuneisuus on yleistynyt aiemmista kyselyistä erityisesti 8. ja 9. luokan tyttöillä. Samanikäisistä pojista ahdistuneisuutta koki vuosina 2019–2023 alle 10 prosenttia.

Arkisin vähintään kahdeksan tuntia nukkuvien osuus on kasvanut hieman vuoden 2021 jälkeen lähes kaikissa ikäryhmissä. Myönteistä on myös, että vähintään tunnin päivässä liikkuvien osuus kasvoi edellisestä vuoden 2021 kyselystä hieman lähes kaikissa ikäryhmissä.

Viikoittaista kiusaamista muiden oppilaiden taholta oli kokenut hieman alle joka kymmenes perusopetuksen 4. ja 5. luokan oppilaista (pojat 8 % ja tytöt 9 %) sekä 8. ja 9. luokan oppilaista (pojat 8 % ja tytöt 7 %). Lukiolaisista 1–

2 prosenttia on kokenut kiusaamista viikoittain ja ammattiin opiskelevista 4 prosenttia. Vähintään kerran viikossa kiusaamista kokeneiden määrä on alkanut kasvaa.

Häiritsevää seksuaalista ahdistelua ja ehdottelua oli kokenut lähes puolet (45 %) 8. ja 9. luokkalaisista tytöistä, pojista 12 prosenttia. Fyysisen uhan kokemukset olivat yleisimpiä 8. ja 9. luokan pojilla (21 %).

Korona-aika heikensi etenkin terveydenhoitajan ja lääkärin palvelujen saatavuutta kouluissa ja oppilaitoksissa. Vuoden 2023 kyselyssä terveydenhoitajalla asiointi oli ammattiin opiskelevilla palautunut epidemiaa edeltäneelle tasolle, lukiolaisilla hivenen korjaantunut, mutta oli 8.-9- luokan oppilailla edelleen vähäisempää (32 %) kuin ennen epidemiaa vuonna 2019 (38 %).

Tyttöjen käynnit kuraattorilla ja psykologilla ovat yleistyneet hieman vuodesta 2017 lähtien – poikien käynnit ovat pysyneet ennallaan.

Vaikka hyvinvoinnin haasteiden tiedetään lisääntyneen, ei asiointi opiskeluhuoltopalveluissa ole lisääntynyt samassa suhteessa.

Kyselyn tuloksia voidaan hyödyntää koulujen toiminnan ja opiskeluhuollon palvelujen kehittämisessä. Tuloksia käytetään myös kaupungin hyvinvointisuunnitelman valmistelussa.

Esittelijä	Sivistysjohtaja Pärkö Manne
Päätösehdotus	Sivistyslautakunta merkitsee tietoonsa saatetuksi vuoden 2023 kouluterveyskyselyn keskeiset tulokset.
Päätös	Hyväksyttiin.